

Opava 27.9.2011
čj. SRS 056251/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

Zpráva č. 18 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.8.–25.9.2011

1. Počasí

Většinou převládalo příjemné počasí babího léta. Zpočátku ještě denní teploty ojediněle překročily i tropickou třicítku a ranní minima se blížila ke 20 °C, postupně docházelo k poklesu zejména nočních teplot. 15.–17.9. ráno se teplota na některých místech nedostala přes 7 °C. Srážkově bylo toto období dosti suché, významnější srážky byly zaznamenány pouze v souvislosti s přechodem studených front, a to 5. a 14.9. Na některých lokalitách ale byly srážky zaznamenány pouze ojediněle a srážkové úhrny představovaly pouze několik málo milimetrů. Ojediněle se vyskytly také bouřky. 19. a 20. 9. se ochladilo na přibližně 13 °C a většinou byly zaznamenány slabé, jen lokálně významnější srážky. Do konce období se počasí postupně vrátilo k babímu létu s denními teplotami nad 20 °C a chladnými rány. Na polích je neustálý ruch, zemědělci využívají pro polní práce velmi příznivého počasí.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Většina polních plodin je pod střechou, rovněž osev ozimé řepky je ukončen. Probíhá setí ozimých obilnin, začala sklizeň cukrovky, pokračuje sklizeň brambor, jablek, kukuřice na siláž a zelí, končí sklizeň chmele. V období, kdy jedny plodiny vegetaci končí a druhé začínají, se ochrana rostlin soustřeďuje téměř výhradně na aplikaci herbicidů do nově založených porostů ozimých obilnin a řepky.

OBILNINY

Většinou pokračuje setí, ale v teplejších lokalitách oblasti první porosty začínají vzcházet. Zatím jsou bez výskytu chorob a škůdců, vzhledem k růstové fázi (0–13 BBCH) ještě není možné posoudit ani zaplevelení.

V okresech Frýdek–Místek (Kunčičky u Bašky), Jeseník (Javorník – Ves) a Karviná (Nový Bohumín) jsou na výdrolech sklizených porostů lokálně zjišťovány střední, ojediněle až silné (Vidnava v okrese Jeseník) výskyty **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**. Ojedinělý silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** na strništi po ozimé pšenici byl zjištěn v okrese Opava (Opava předměstí).

KUKUŘICE (RF 75–99 BBCH)

Ještě 1.–7.9. byly v okrese Olomouc (Holice u Olomouce) zaznamenány silné přelety samců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** do feromonových lapáků. Jinak jsou výskyty slabé a mimo jižní část oblasti jen sporadické až nulové.

Pozorování ve feromonových lapácích se provádí 1krát týdně od 20.6. do konce října.

Jako chemická ochrana se používají insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy aplikované při setí nebo líhnutí larev při průměrné hodnotě 35 a více samců na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. V oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice se ošetření proti dospělcům provede dva až tři týdny po zjištění prvního samce ve feromonovém lapáku při výskytu 35 a více samců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Ojedinelý střední výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** ve stoncích a palicích zjistili v okrese Jeseník (Javorník – Ves).

Nálet imag se sleduje pomocí světelných lapačů. Chemické ošetření porostů kukuřice na zrno se provede týden po vrcholu náletu imag do světelných lapačů. Výsledky monitoringu náletu vybraných škůdců, včetně zavíječe kukuřičného, do světelných lapačů lze nalézt na veřejném portálu Státní rostlinolékařské správy na adrese <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelných-lapacu.html>. Pouze velmi orientačně je také možné pro signalizaci využít sumy efektivních teplot $SET_{10,0}$ denních stupňů DS (součet přebytků nad 10,0 °C z průměrných denních teplot od 1. ledna): 360,0 °C DS = začátek kladení vajíček, 520,0 °C DS = 50 % vylíhlých imag, 550,0 °C DS = optimální termín pro chemický zásah, 600,0 °C DS = 75 % vylíhlých imag.

Migraci **černopásky bavlníkové (*Helicoverpa armigera*)** v letošním roce je možné považovat za slabší. Koncem srpna a začátkem září byly ve světelných lapačích zachyceny pouze jednotlivé kusy (<http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelných-lapacu.html>), ve feromonových lapačích umístěných v porostech kukuřice nebyl přilet zaznamenán vůbec.

OLEJNINY

ŘEPA OZIMÁ (RF 10–19 BBCH)

Porosty zaseté v příznivých vláhových podmínkách jsou vývojově i vzrůstově vyrovnané. Na řadě lokalit v celé oblasti ale porosty trpí nedostatkem vláhy, vzcházely postupně a jsou v různém stupni nevyrovnané až mezerovité.

Z houbových chorob byly zatím v porostech zaznamenány pouze slabé výskyty **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)**.

Také výskyty škůdců jsou zatím slabé, ojedinělý střední výskyt **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephalus*)** zaznamenali v okrese Opava (Opava předměstí), střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** ve vzházejících řepkách v okrese Olomouc (Náklo, Senice na Hané).

Lokálně se v celé oblasti vyskytuje silné zaplevelení výdrolom obilnin.

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 87–99 BBCH)

Porosty ukončují vegetaci a probíhá sklizeň. Místa se na sklizených hlízách vyskytují rozprasky a jizvy fyziologického původu, případně poškození žírem **slimáčků (*Deroceras* spp.)**. I když na nati byly výskyty **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** většinou silné, napadení hlíz chorobami je zatím všeobecně hodnoceno jako slabé.

CUKROVKA (RF 45–49 BBCH)

Výskyty **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na cukrovce jsou většinou slabé, lokální střední výskyty byly zaznamenány v okresech Karviná (Kopytov), Nový Jičín (Košítky nad Odrou) a Opava (Vršovice).

V současné době se ošetření fungicidy již nepředpokládá.

Na Prostějovsku (Bedihošť, Určice) se lokálně vyskytla ohniska zarostlá plevelnými řepami nebo **mračňákem Theofrastovým (*Abutilon theophrasti*)**, na Šumpersku lokálně silné zaplevelení **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 76–89 BBCH)

Střední výskyty padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) na náchylných odrůdách (zejména Idaret) trvají v okresech Olomouc (Vilémov), Prostějov (Dětkovice) a na neošetřovaných stromech v okrese Přerov (Podhoří), v okrese Jeseník (Javorník – Město) je výskyt lokálně až silný.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu). V současné době se ošetření fungicidy již nepředpokládá.

Střední výskyty strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník – Město), Karviná (Nový Bohumín), Přerov (Podhoří) a Šumperk (Mohelnice), silný výskyt v okrese Olomouc (Vilémov) na náchylných odrůdách.

Preventivně se ošetřuje průběžně po celé období primární infekce, to znamená od vyrašení do června v intervalu 5-14 dnů podle průběhu počasí. Pro infekci je rozhodující vztah délky ovlhčení listů (srážky, rosa) a teploty. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu. Při kurativní ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření se používají kombinované nebo kurativně působící fungicidy, důsledně je třeba dodržovat dobu kurativní účinnosti přípravků. Další ošetření se provede šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Střední výskyty moniliniové hniloby jablek a hrušek (*Monilinia fructigena*) byl zjištěn v okrese Olomouc (Náměšť na Hané, Tršice).

Sledování vybraných druhů obalečů pomocí feromonových lapáků bylo ukončeno 15.9. Koncem tohoto období byla už zachycena pouze jednotlivá imaga samců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*), většinou už byly přilety nulové.

Výsledky monitoringu náletu vybraných škůdců do feromonových lapáků lze nalézt na veřejném portálu Státní rostlinolékařské správy na adrese <http://eagri.cz/public/app/srsmapa/>.

Plošný silný výskyt min klíněnky hlohyně (*Phyllonorycter leucographella*) zjistili v okrese Prostějov (Mostkovice). Škodlivost je zanedbatelná také vzhledem pokročilé vývojové fázi jabloní.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 76–89 BBCH)

Střední výskyty rzivosti slivoně (*Transchelia pruni-spinosae*) zaznamenali v okrese Olomouc (Mezice, Náklo) v ovocných školkách.

Rovněž ve švestkových sadech bylo ukončeno sledování škodlivých druhů obalečů 15.9. I zde byly ke konci sledování přilety jen sporadické až nulové.

Výsledky monitoringu viz internetová adresa uvedená u jabloní.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek